

Notă de informare privind jurisprudența Curții nr. 196

Mai 2016

Biao împotriva Danemarcei (MC) - 38590/10

Hotărârea din 24.5.2016 (MC)

Art. 14

Discriminare

Condiții de reîntregire a familiei mai favorabile rezervate persoanelor care dețin cetățenia daneză de cel puțin 28 de ani: *încălcare*

În fapt – Reclamanții sunt un cuplu căsătorit. Primul reclamant este un resortisant danez naturalizat de origine togoleză, care a locuit în Ghana de la 6 ani până la 21 de ani, a ajuns în Danemarca în 1993 la vârsta de 22 de ani și a dobândit cetățenia daneză în 2002. Acesta s-a căsătorit cu a doua reclamantă în 2003, în Ghana. Soția sa, resortisant ghanez, s-a născut și a crescut în Ghana și, la momentul căsătoriei, nu fusese niciodată în Danemarca și nu vorbea limba daneză. După căsătorie, a doua reclamantă a solicitat un permis de ședere în Danemarca, cerere respinsă de Autoritatea pentru străini pe motiv că reclamanții nu îndeplineau „condiția de apartenență” impusă de lege străinilor, conform căreia cuplul care solicita reîntregirea familiei nu trebuie să aibă legături mai strânse cu altă țară – în speță, Ghana – decât cu Danemarca. Această „condiție de apartenență” a fost eliminată în cazul persoanelor care dețin cetățenia daneză de cel puțin 28 de ani, precum și în cazul resortisanților străini care s-au născut sau au locuit legal în Danemarca de cel puțin 28 de ani (denumită regula „celor 28 de ani” prevăzută de legislația privind străinii). Reclamanții au contestat, fără succes, în fața instanțelor daneze refuzul aprobării cererii de reîntregire a familiei, denunțând diferența de tratament creată prin această regulă între două grupuri de resortisanți danezi, în speță danezi din naștere și cei care au dobândit cetățenia daneză mai târziu în viață. În mod concret, în conformitate cu regula celor 28 de ani, primul reclamant nu putea să beneficieze de o exceptare de la condiția de apartenență înainte de 2030, dată la care ar fi împlinit vârsta de 59 de ani.

În acest interval, cea de a doua reclamantă a intrat în Danemarca cu viză turistică. După câteva luni, cuplul s-a instalat în Suedia unde, în 2004, li s-a născut un fiu, danez după tată.

Printr-o hotărâre din 25 martie 2014 (a se vedea [Nota de informare nr. 172](#)), o cameră a Curții a concluzionat, în unanimitate, că nu a fost încălcat art. 8 din Convenție și, cu patru voturi la trei, că nu a fost încălcat art. 14 coroborat cu art. 8 din Convenție în privința diferenței de tratament între resortisanții care dețin cetățenia daneză de mai mult de 28 de ani și cei care o dețin de mai puțin de 28 de ani. Cauza a fost trimisă în fața Marii Camere, la cererea reclamanților.

În drept – Art. 14 coroborat cu art. 8: Pentru a stabili dacă, în speță, este vorba despre o „discriminare indirectă” bazată pe rasă sau originea etnică, este necesar să se cerceteze dacă aplicarea regulii celor 28 de ani are, în practică, efect prejudiciabil disproporționat asupra persoanelor care, precum reclamantul, au dobândit cetățenia daneză după naștere și care nu au origine etnică daneză.

Ipoteza că persoanele care au dobândit cetățenia daneză după naștere pot să nu fie obligate să aștepte 28 de ani, ci numai, așa cum susține Guvernul, trei ani sau mai

puțin pentru a putea beneficia de reîntregirea familiei, nu are legătură cu faptul că regula celor 28 de ani are efect prejudiciabil asupra cetățenilor danezi care se găsesc în situația reclamanților.

Pe de altă parte, Curtea consideră rezonabil să se presupună că cel puțin cea mai mare parte a cetățenilor danezi expatriați și a cetățenilor danezi prin naștere care au reședința în Danemarca (care pot beneficia de regula celor 28 de ani) au, în general, origine etnică daneză, în timp ce persoanele care, precum primul reclamant, au dobândit cetățenia daneză după naștere (cărora nu li se aplică regula celor 28 de ani) au, în general, origine etnică străină.

Posibilitatea oferită persoanelor care au origine etnică străină, născute sau care au venit în Danemarca la o vârstă fragedă, de a beneficia de regula celor 28 de ani nu schimbă faptul că aceasta are drept consecință indirectă favorizarea cetățenilor danezi de origine etnică daneză și dezavantajarea sau generarea unui efect prejudiciabil disproporționat în privința persoanelor de origine etnică străină care, precum primul reclamant, au dobândit cetățenia daneză după naștere.

În aceste condiții, este necesar să se inverseze sarcina probei și aceasta să incumbe Guvernului, care trebuie să demonstreze că această diferență a efectului legislației urmărește un scop legitim și că este rezultatul unor factori obiectivi fără legătură cu originea etnică.

Instituirea regulii celor 28 de ani era legată în special de faptul că modificarea adusă anterior legii privind străinii - respectiv, extinderea condiției de apartenență în cazul cetățenilor danezi - s-a dovedit a avea efecte nedorite în privința anumitor persoane, în special cetățeni danezi care optaseră să trăiască o perioadă îndelungată în străinătate, unde și-au întemeiat o familie, și care aveau dificultăți în a îndeplini condiția de apartenență la întoarcerea în Danemarca.

Motivul invocat pentru justificarea introducerii regulii celor 28 de ani pare în mare măsură speculativă. Pentru Curte, că este vorba de 28 de ani sau de o durată mai mică, răspunsul la întrebarea privind momentul din care se poate considera că un cetățean danez a stabilit legături suficient de strânse cu Danemarca pentru ca reîntregirea familiei cu un soț cetățean străin să prezinte șanse de reușită, din punctul de vedere al integrării acestuia din urmă, nu poate depinde exclusiv de durata de la care persoana respectivă deține cetățenia daneză. Astfel, pentru a obține cetățenia daneză, domnul Biao trebuia deja, printre altele, să fi avut reședința cel puțin 9 ani în Danemarca și să fi demonstrat cunoașterea limbii și a societății daneze; în plus, acesta se căsătorise cu o cetățeană daneză pentru aproximativ patru ani, urmasa mai multe cursuri de formare și lucrase în Danemarca de mai mult de 6 ani, iar copilul său era danez prin filiație paternă. Niciunul dintre aceste elemente nu a fost și nu putea fi luat în considerare în scopul aplicării regulii celor 28 de ani în cazul reclamantului. Cu toate acestea, erau relevante pentru aprecierea șanselor de integrare ale soției sale.

Lucrările pregătitoare ale legii în litigiu reflectă o percepție negativă asupra modului de viață al danezilor de origine etnică străină, văzând în „obiceiurile matrimoniale” ale acestora care constau în „căsătoria cu o persoană din țara lor de origine” un factor de izolare și, prin urmare, un obstacol în calea integrării străinilor nou veniți în Danemarca. Făcând trimitere la jurisprudența sa potrivit căreia presupuneri de ordin general sau atitudini sociale majoritare existente într-o anumită țară, nu sunt suficiente pentru a justifica o diferență de tratament bazată pe sex*, Curtea consideră că este necesară aplicarea unui raționament similar discriminării persoanelor care au dobândit cetățenia prin naturalizare.

Curtea Supremă daneză, apreciind că împrejurările de fapt ale prezentei cauze erau identice cu celor ale doamnei Balkandali**, a considerat că prin condiția deținerii cetățeniei daneze de mai mult de 28 de ani se „urmărește același scop precum condiția nașterii în Regatul Unit, pe care Curtea Europeană a considerat-o a nu fi contrară

Convenției: stabilirea unei distincții în favoarea unei categorii de resortisanți care, în general, au legături strânse și durabile cu țara lor”. Pentru Curtea Supremă, pretinsa discriminare avea la bază exclusiv vechimea cetățeniei persoanelor respective, împrejurare asimilabilă unei „alt[e] situații” în sensul art. 14. Cu alte cuvinte, criteriul proporționalității utilizat de Curtea Supremă nu este același cu cel aplicat de Curtea Europeană, care impune ca efectul indirect discriminatoriu al regulii celor 28 de ani să fie justificat de considerente imperioase sau foarte puternice care nu au legătură cu originea etnică.

În materie de discriminare indirectă realizată de un stat între proprii resortisanți pe baza originii etnice a acestora, este foarte dificil de realizat concilierea acordării unui tratament special cu normele și evoluțiile internaționale actuale.

a) Art. 5 § 2 din [Convenția europeană asupra cetățeniei](#), care are ca scop eliminarea aplicării discriminatorii a normelor cu privire la cetățenie între resortisanții din naștere și ceilalți resortisanți, inclusiv persoane naturalizate, lasă să se întrevadă apariția unei norme europene de care trebuie să se țină seama în speță.

b) În ceea ce privește condițiile stabilite pentru reîntregirea familiei, niciunul dintre cele 29 de state membre ale Consiliului Europei care au făcut obiectul examinării de către Curte, ca și dreptul Uniunii Europene, nu face distincție între persoane în funcție de modul de dobândire a cetățeniei.

c) Mai multe organe independente au exprimat preocupări cu privire la regula celor 28 de ani: [Comitetul pentru eliminarea discriminării rasiale](#) (CERD) al Națiunilor Unite; [Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței](#) (ECRI) ; [Comisarul pentru Drepturile Omului](#) al Consiliului Europei.

În concluzie, în ceea ce privește marja de apreciere foarte strânsă a statului pârât în speță, Guvernul nu a demonstrat existența unor considerente imperioase sau foarte puternice care să nu fie legate de originea etnică și să fie de natură a justifica efectul indirect discriminatoriu al regulii celor 28 de ani.

Concluzie: încălcare (douăsprezece voturi la cinci).

Curtea concluzionează, de asemenea, cu paisprezece voturi la trei, că nu este necesar să fie examinată separat cererea din perspectiva art. 8.

Art. 41: 6 000 EUR cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral.

* *Konstantin Markin împotriva Rusiei* (MC), 30078/06, 22 martie 2012, [Notă de informare nr. 150](#).

** *Abdulaziz, Cabales și Balkandali împotriva Regatului Unit*, [9214/80](#) și alții, 28 mai 1985.

© Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului
Redactat de grefă, prezentul rezumat nu obligă Curtea.

Apăsați aici pentru a consulta [Notele de informare privind jurisprudența](#)